

HUIS WERK

MAGAZINE OVER JEUGDTOERISME

Driemaandelijks magazine - jaargang 16 - nummer 61
Januari - februari - maart 2021

Afgiftekantoor:
9820 Merelbeke Centrum
nr. P2A6224
VU + afzendadres:
Bert Planckaert
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

**Nieuwe jeugdtoerismedecreten
Zelfstroomcentrale op waterstof
Samenaankoop sjoerhout
Sloerodoe, huis in de kijker**

Centrum voor Jeugdtoerisme vzw

**Dossier
AKOESTISCH
COMFORT**

INHOUDSTAFEL

- 2 **Editoriaal**
- 3 **Dossier AKOESTISCH COMFORT**
- 4 **Wat is geluid?**
- 5 **Werken aan akoestisch comfort**
- 10 **Uitbaters aan het woord**
- 13 **Seizoenstip**
- 14 **CJT Ondersteuning ... laat je stem horen**
- 15 **Vraag het aan ... CJT Ondersteuning**
- 16 **Nieuwsflash**
- 18 **Huis in de kijker**
- 20 **Agenda**

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

CJT Ondersteuning maakt deel uit van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT), net zoals CJT Boekingscentrale en CJT Verblijfscentra. Met deze drie actiedomeinen wil CJT gepaste verblijfsmogelijkheden aanbieden aan jeugd in groepsverband.

Particulieren of verenigingen die een gebouw en/of terrein verhuren of willen verhuren aan jeugdgroepen, kunnen bij CJT Ondersteuning terecht. Zij krijgen **advies, vorming en begeleiding** omtrent erkenning, subsidies en alles wat komt kijken bij de uitbating. CJT Ondersteuning verspreidt **informatie** via het tijdschrift HuisWerk en de website www.cjt.be/ondersteuning. De website www.jeugdverblijven.be bevat meer dan 700 jeugdverblijfscentra en kampeerterrainen en wordt onderhouden door CJT. Daarnaast verdedigt CJT Ondersteuning de **belangen van de sector** bij de overheid en andere instanties. Dit gebeurt door vertegenwoordigingswerk bij o.a. Toerisme Vlaanderen, Departement Cultuur, Jeugd en Media en verschillende organisaties.

EDITORIAAL

2020 is voorbij. Dat zal voor heel wat uitbaters een opluchting zijn, want het was een jaar met heel veel onzekerheid. Daar konden een geslaagde kampzomer en de alomteweerdde steunmaatregelen helaas niet veel aan veranderen.

En hoewel ook 2021 dramatisch is gestart, zien we gelukkig licht aan het einde van de tunnel, ergens in het voorjaar. Bovendien is het goed om weten dat je er niet alleen voor staat als uitbater. Die boodschap wilden we ook meegeven in onze video met nieuwjaarswensen.

De beleidsmakers binnen de bevoegdheden jeugd en toerisme hebben onze noodkreet gehoord en trokken ons mee door het moeilijke jaar 2020. Ze beloven om ook in 2021 klaar te staan voor ons.

Minstens even belangrijk zijn de jeugdgroepen die staan te popelen om opnieuw te komen verblijven. Een jeugdwerker en een leerkracht leggen uit waarom dit zo belangrijk is voor de kinderen en jongeren die ze begeleiden.

Ten slotte wenst onze voorzitter jullie allen de nodige veerkracht. Veerkracht om de moed niet te verliezen, veerkracht om onze deuren weer te openen wanneer dat kan.

“We hebben een ijzersterk product in de aanbieding.”

Onze sector zal dit overleven, want we hebben een ijzersterk product in de aanbieding: infrastructuur en activiteiten aanbieden aan jeugdgroepen. Samen met de overheid willen we er voor zorgen dat we onderweg niemand verliezen. Niet de eigenaar die zijn spaarcenten heeft geïnvesteerd, niet het personeelslid dat al maanden technisch werkloos is en niet de vrijwilliger die zijn passie niet kan uitoefenen.

In 2021 willen we de basis leggen voor een nog straffer jeugdtoerisme in het volgende decennium, o.a. met twee nieuwe decreten en een vernieuwde promotiewebsite. Dit doen we samen met de bevoegde overheden, verschillende partnerorganisaties en natuurlijk met jullie, de uitbaters, het kloppend hart van onze mooie sector.

2021 wordt ons jaar!

Frederik Vercammen

COLOFON

VASTE MEDEWERKERS

Maarten Dekoninck
Frederik Vercammen

WERKTEN NOG MEE AAN DIT NUMMER

Frederik De Clercq
Luc De Coninck
Karel De Decker
Bert Gilté
Peter Landsheere
Anne Marie Laureys
Erwin Stessens
Piet Termont

VORMGEVING

IO - Els De Pauw

COVERFOTO

KSA Moerkerke

DRUK

Lowyck

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Bert Planckaert
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

REDACTIEADRES

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
Tel.: 09/210.57.75
E-mail: ondersteuning@cjt.be

HuisWerk is een publicatie van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw, met steun van de Vlaamse overheid.

HuisWerk werd gedrukt op gerecycleerd chloorvrij papier.

DOSSIER AKOESTISCH COMFORT

Een jeugdverblijf of kampeerterrein associëren we niet direct met een stilteplek. Daarom doet een dossier over akoestisch comfort wellicht de wenkbrauwen fronsen. Toch kan ook in een jeugdlogies geluid hinderlijk zijn, bijvoorbeeld als inslapen of spreken worden bemoeilijkt. Door zowel het externe als het interne geluid te beheersen, verhogen we het akoestische comfort, tot tevredenheid van de verblijvende groepen. Maar hoe doe je dit?

In dit dossier staan we eerst stil bij de kenmerken van geluid en gaan we dieper in op de verschillende soorten geluid. Vervolgens nemen we de mogelijkheden onder de loep die het akoestisch comfort verhogen. Voor de doe-het-zelver geven we daarbij uiteraard ook praktische tips en delen we enkele ervaringen uit de praktijk.

Wat is geluid?

Geluid ontstaat door een verandering van de luchtdruk, veroorzaakt door een geluidsbron. Hierdoor ontwikkelt zich een golfbeweging die voortbeweegt doorheen lucht, gas, vloeistof of een vaste stof. Wanneer deze golven botsen tegen ons trommelvlies, ontstaat een trilling die overeenstemt met de frequentie van die golven en door ons gehoororgaan geïnterpreteerd wordt als geluid.

Geluid heeft twee belangrijke eigenschappen: de geluidsterkte en de toonhoogte. De geluidsterkte (het geluidsniveau) wordt bepaald door de luchtdrukverschillen en wordt uitgedrukt in decibels (dB). De toonhoogte daarentegen wordt bepaald door de frequentie (de snelheid) waarmee de luchtdrukverschillen zich opvolgen. Dit wordt uitgedrukt in Hertz (Hz).

DE GELUIDSMETER

Een geluidsmeter meet in de eerste plaats de geluidsterkte, maar houdt ook rekening met de frequentie. Een hoogfrequentie zorgt voor een hoge toon, een laagfrequentie voor een lage toon. Omdat voor het menselijke oor een lage toon zachter klinkt, wordt in een geluidsmeter een filter ingebouwd die dit in rekening brengt. De resultaten van een geluidsmeter worden daarom uitgedrukt in dB(A).

Dankzij de geluidsmeter weten we dat een gewoon gesprek tussen personen 50 tot 60 dB(A) meet. Om de verstaanbaarheid van het gesprek te garanderen, mag daarom het omgevingsgeluid niet hoger liggen dan 50 dB(A). Ligt het omgevingsgeluid rond 75 dB(A), dan moet je je stem verheffen, bij 85 dB(A) moet je roepen om elkaar te begrijpen.

Geluidsterkte is trouwens een logaritmische meeteenheid. Dit wil zeggen dat je diverse geluidsterktes niet zomaar kan optellen of aftrekken. Concreet gevolg: of een gesprek gevoerd wordt tussen drie of zes mensen, het aantal dB(A) zal niet zoveel verschillen.

VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Op de smartphone kan je apps installeren die geluid meten. Voorbeelden hiervan zijn *Spectrum Analyzer* of *Decibel X*. Met die apps heb je natuurlijk geen geïjkt toestel (zoals die van Testo dat betaalbare en gebruiksvriendelijke apparatuur aanbiedt), maar het geeft je wel een goede indicatie.

SOORTEN GELUID

Om het akoestisch comfort in een jeugdverblijf te verbeteren, is het belangrijk om het omgevingsgeluid goed te beheersen. De oorsprong van het omgevingsgeluid moet je daarom eerst in kaart brengen. Zo worden er verschillende soorten geluid gedefinieerd die telkens een andere aanpak vergen: luchtgeluid, contactgeluid, omloopgeluid, flankerend geluid en installatiegeluid.

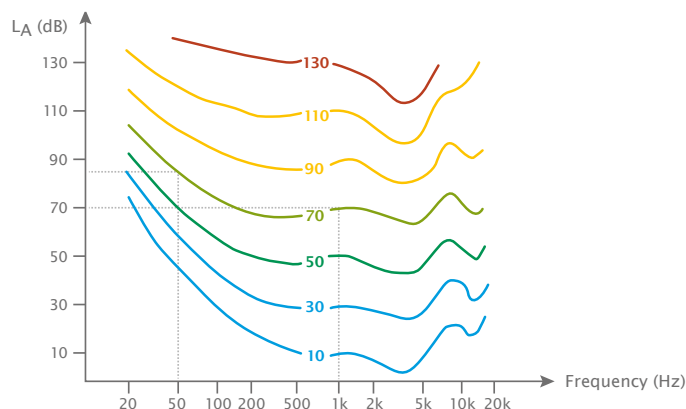
Wanneer een geluidsbron lucht rechtstreeks aan het trillen brengt, spreken we over luchtgeluid. Het zingen (of laten afspelen) van een kamplied is daarvan een heel mooi voorbeeld.

Zitten kinderen aan tafel en tikken ze met het bestek op tafel, dan ontstaat er contactgeluid. Door deze handeling brengt de groep namelijk het materiaal rechtstreeks aan het trillen, waarna ook de lucht begint te trillen.

Blijft de deur van de refter open of zijn er ventilatieroosters of verluchtingskokers, dan verplaatst het geluid zich van de ene naar de andere ruimte. Dit fenomeen noemt men omloopgeluid en mag niet verward worden met flankerend geluid.

Bij flankerend geluid worden trillingen overgedragen via de structuur van het gebouw. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer vloeren en muren rechtstreeks met elkaar verbonden zijn. Geluid dat geproduceerd wordt, denken we hierbij aan het verslepen van tafels, kan zo ook in niet aanpalende ruimtes hoorbaar worden.

Met het installatiegeluid sluiten we de opsomming af. Hiermee worden alle geluiden gebundeld die veroorzaakt worden door technische installaties: verwarmingsinstallaties, keukentoeestellen, maar bijvoorbeeld ook het geluid van waterleidingen.

De geluidsmeter meet geluidsterkte (dB) en frequentie (Hz).

Werken aan akoestisch comfort

Ingrepen op geluid zijn slechts zo sterk als de zwakste schakel. Een goede voorbereiding en een goede uitvoering van de werken zijn daarom cruciaal, want elke fout kan de akoestische resultaten zomaar naar beneden halen. Bovendien wordt reeds bij het (ver)bouwen best rekening gehouden met het akoestisch comfort, omdat ingrepen achteraf dikwijls duurder en complexer zijn.

Wat is het streefdoel? Voor woongeligheden bestaat de geluidsnorm NBN S01-400-1, een zeer technische norm die zonder ondersteuning van specialisten moeilijk te begrijpen is. Voor jeugdverblijven is die norm niet van toepassing, toch is het zinvol om eens over het muurtje te kijken. Zo lezen we dat het omgevingsgeluid in de meeste ruimtes best niet hoger is dan 50 dB(A) en in de slaapruintes het omgevingsgeluid best nog een stuk lager ligt, nl. tussen 30 en 35 dB(A).

Onder het mom 'meten is weten' kan je met een geluidsmeter onderzoeken of je aan deze waarden komt, maar je kan ook proefondervindelijk vaststellen hoe storend het niveau van het omgevingsgeluid is. Dit kan bijvoorbeeld door in een volle refter of dagzaal - overdag toch de meest gebruikte ruimtes - een gesprek aan te gaan. Moet je hiervoor je stem verheffen, dan is de ruimte voor verbetering vatbaar, want te veel omgevingsgeluid heeft ook nog andere gevolgen. Het creëert onder andere stress - waardoor kinderen heviger of gewelddadiger reageren - en zorgt voor concentratieverlies.

Even leerzaam is om zelf eens met een groep te overnachten in het eigen jeugdverblijf. Ook dan kan je proefondervindelijk vaststellen of het niveau van het omgevingsgeluid storend is. Bovendien stel je op die manier ook direct de oorsprong van het geluid vast. Zo kan je nachtrust verstoord worden door wegverkeer, vallende regen, luchtbellens in de verwarmingsbuizen, een

nachtelijk bezoek aan het sanitair of het lawaai van de nachtraven. Belangrijke informatie, want luchtgeluid, contactgeluid of installatiegeluid vergen telkens een andere aanpak.

GELUID VERMIJDEN

Hoe minder geluid er geproduceerd wordt, hoe minder er geïsoleerd of geabsorbeerd moet worden (zie verder). Alles start dus met het vermijden van omgevingsgeluid door de geluidsbron weg te nemen. Soms kan dit eenvoudig, bijvoorbeeld door toestellen te verplaatsen of tijdelijk uit te schakelen, het herstellen van een lekkende kraan of het ontluichten van radiatoren. Andere ingrepen zijn ingrijpender. Bij waterleidingen geldt bijvoorbeeld dat hoe minder koppelstukken gebruikt worden, hoe minder kans er is op geluidshinder. Ook moet er voldoende ruimte voorzien zijn, zodat buizen vrij kunnen uitzetten of

krimpen. Dit is niet overal even gemakkelijk te realiseren.

GELUID VERMINDEREN

Na vermijden is verminderen van omgevingsgeluid een volgende stap. Dit kan op een directe manier door in te grijpen bij de geluidsbron of op een indirecte manier door de afstand tot de geluidsbron te vergroten.

Bij luchtgeluid kan je direct ingrijpen door bewust te kiezen voor geluidsarme(re) installaties. Denken we daarbij aan een muziekinstallatie met geluidsbegrenzer of een geluidsarme koelkast in een dagzaal. Wil je kinderen aansporen om stiller te praten, dan kan je gebruik maken van geluidsvisualisatie. Aan de hand van gekleurde ledverlichting wordt dan aangegeven wanneer een bepaald geluidsniveau wordt overschreden. Deze toepassing wordt soms

Door de motor van de dampkap op het dak te plaatsen, wordt installatiegeluid in de keuken vermeden.

In dit dossier gaan we niet dieper in op geluidsoverlast voor de omgeving omdat we ervan overtuigd zijn dat met goed isoleren het probleem niet van de baan is. Voor tips rond geluidsoverlast verwijzen we daarom liever naar het dossier in HuisWerk 20, ook te raadplegen op www.cjt.be/ondersteuning.

gebruikt in scholen. Om contactgeluiden op een directe manier te verminderen, gebruik je onder stoelpoten en aan de stijlen van deurkozijnen bijvoorbeeld vilt en plaats je toestellen op schokdempende materialen zoals een rubberen mat. Een deur sluiten is dan weer een eenvoudige manier om omgevingsgeluid te verminderen.

Als we rekening houden met de ligging van het gebouw en de schikking van de diverse ruimtes, verminderen we op een indirecte manier het omgevingsgeluid. Ligt het jeugdlogies aan een drukke straat, dan is het bijvoorbeeld aangewezen om een buffer te voorzien tussen straat enerzijds en dag- en slaapzalen anderzijds. Dit kan door aangrenzend aan de straat de technische ruimtes, berging of keuken te voorzien. Deze ruimtes zijn minder gevoelig aan omgevingsgeluid. Omgekeerd liggen de ruimtes waar versterkte muziek zijn toegestaan, best zo ver mogelijk van de burens of de conciërgewoning, zodat ook daar de overlast tot een minimum wordt beperkt.

Hetzelfde principe kan binnen het gebouw doorgetrokken worden. Ook daar kunnen specifieke ruimtes zoals sanitair of een gang gebruikt worden als buffer tussen een slaapzaal en een refter of dagzaal. Want meestal gaat niet iedereen op hetzelfde moment slapen.

Dankzij een guillotinevoeg verbetert de geluidsisolatie bij deuren.

GELUID ISOLEREN

Als geluid vermijden of verminderen onvolgende blijkt om het akoestisch comfort te garanderen, dan is geluid isoleren de derde stap.

Geluidsisolatie heeft als doel om het geluid tegen te houden. Het geluid moet met andere woorden binnen of buiten het jeugdverblijf blijven en/of mag niet van ruimte naar ruimte overgedragen worden. Op die manier vormt geluid uit een bepaalde ruimte geen storend omgevingsgeluid in andere ruimtes. Om dit te realiseren, wordt ofwel gebruik gemaakt van de massawet ofwel van het massa-veer-massasysteem.

De massawet stelt dat er een betere geluidsisolatie is door de massa van de bouwelementen te vergroten. Zware materialen houden met andere woorden beter geluid tegen dan lichtere materialen. Logisch, want hoe zwaarder de materialen zijn, hoe moeilijker ze kunnen trillen.

Massieve en zware materialen kunnen echter niet overal gebruikt worden omdat de fundering of de draagconstructie daarop niet voorzien is. In dat geval kan het massa-veer-massasysteem toegepast worden. Dit systeem steunt op het principe van de akoestische ont koppeling van twee wanden. Het geluid doet de eerste wand trillen, waarna in de veer de trillingen gedempt worden en minder sterk aan de tweede wand worden doorgegeven.

De buitenschil

Om geluid binnen of buiten het jeugdverblijf te houden, isoleer je de buitenschil. Maar welke materialen gebruik je hiervoor en wat zijn aandachtspunten?

Thermische isolatie kan meestal niet dienen als geluidsisolatie. Hiervoor zijn de gebruikte materialen te licht. Wel kan het soms fungeren als geluidsdemper, dit op voorwaarde dat de materialen een open structuur hebben. Omgekeerd leidt geluidsisolatie dikwijls wel tot een betere thermische isolatie. Toch is het gebruik van geluidsisolatie in spouwmuren weinig zinvol. Trillingen worden namelijk via spouwankers doorgegeven tussen binnen en

buitenmuur waardoor de meerwaarde van de geluidsisolatie nihil is. Gelukkig is dit geen groot probleem, want bij binnen- en buitenmuren wordt geluidsisolatie vooral gerealiseerd door hun massa.

Wanneer geluid binnen of buiten een gebouw komt, dan ligt de oorzaak meestal niet bij de muren, maar wel bij de deuren, ramen, ingebouwde rolluiken of de ingewerkte brievenbus. Want een regel is: waar lucht door kan, kan ook geluid door. Rolluiken en een brievenbus worden daarom beter op de gevel geplaatst. Om een goede geluidsisolatie te bekomen bij deuren en ramen, is de aanwezigheid van voldoende en degelijke dichtingstrips, die overal maximaal kunnen worden aangedrukt, van belang. Ook meerpuntsluitingen zijn zowel voor ramen als deuren een meerwaarde. Voor de spleet onderaan de deur kan gekozen worden voor een drempel- of guillotinevoeg.

Dubbel glas scoort akoestisch slecht. Daarom wordt, in functie van het geluid, best gekozen voor akoestisch glas. Enkel of dubbel glas inwisselen voor akoestisch glas is echter niet zo evident omdat je meestal het bestaande schrijnwerk moet vervangen. Het ontdubbelen van de ramen wordt dan vaak als alternatief naar voor geschoven, maar dat is niet veel goedkoper en bovendien minder onderhoudsvriendelijk.

Bij daken wordt een onderscheid gemaakt tussen hellende en platte daken. Bij hel-

VOOR DE DOE-HET-ZELVER

De mate waarin bouwmaterialen geluid isoleren, wordt uitgedrukt door de geluidsverzwakkingsindex (Rw): hoe hoger de coëfficiënt, hoe minder lichtgeluid het bouwelement doorlaat.

De mate waarin materialen geluiden doorgeven, wordt uitgedrukt in een gewogen contactgeluidrukniveau (L'nT,w): hoe lager de coëfficiënt, hoe beter het akoestisch comfort.

lende daken wordt gebruik gemaakt van het massa-veer-massasysteem, waarbij de dikte en de keuze van thermisch isolatiemateriaal een grote invloed heeft op het akoestisch comfort. Uit berekeningen blijkt bijvoorbeeld dat 10 cm schuimisolatie vervangen door 10 cm glaswol een winst oplevert van 10 dB. Het soort dakbedekking (bijvoorbeeld pannen of leien) heeft daarentegen weinig invloed.

Bij platte daken geldt de massawet wel en leveren de zwaarste materialen de beste geluidsisolatie. Is het akoestisch comfort toch ondermaats, dan is het een (drastische) oplossing om een nieuw dak te plaatsen op het oude dak. Er bestaan namelijk constructies die dit volledig ontkoppeld van het oude dak kunnen realiseren. Nog een alternatief is een groendak dat opnieuw door de grotere massa beter isoleert. Vraag in beide gevallen wel advies, want de dakconstructie moet het bijkomende gewicht uiteraard kunnen dragen.

Ondanks alle inspanningen kunnen de resultaten van het akoestisch comfort negatief beïnvloed worden door diverse geluidslekken. Zo wordt een schoorsteen best geëlimineerd als deze niet meer functioneel is of voorzie je geluidsdempers en hittebestendige samengestelde panelen van glaswol en gipsplaat. Ook dakkoepelels of dakvensters kunnen problemen opleveren. Als ze noodzakelijk zijn voor lichtinval, dan kan je onder de dakkoepelels een gelaagde glasplaat voorzien en bij dakvensters kiezen voor akoestisch glas. Zit je met bestaande dakvensters, dan brengt een buitenrolluik soelaas. Tot slot is om akoestische redenen verlichting in opbouw te verkiezen boven inbouwspots. Zorg er in dat geval voor dat de opbouw voldoende robuust is om de activiteiten van de jeugdgroepen te trotseren.

Binnenmuren of -wanden

Geluid van een aangrenzende ruimte kan best vervelend zijn, bijvoorbeeld tijdens een vormingssessie of als mensen willen slapen. Daarom is geluidsisolatie binnen het verblijf geen overbodige luxe. Ook dit is niet altijd goedkoop, maar soms kunnen kleine aandachtspunten grote winst opleveren. Wat zijn de opties?

Net zoals bij de buitenmuren geldt ook voor binnenmuren de massawet waarbij veel massa, luchtdichtheid en een goede afwerking (bijvoorbeeld met pleister) cruciaal zijn. Als er voldoende ruimte is en de constructie het toelaat, wordt daarom best gekozen voor een massieve muur. Of nog beter, een dubbele muur waarbij contact tussen beiden absoluut vermeden wordt. Let dus op met mortelresten en spouwankers. Zijn spouwankers toch noodzakelijk voor de stevigheid, kies dan voor verende spouwankers.

Ben je niet bereid om in te boeten op beschikbare oppervlakte of laat de draagconstructie een massieve muur niet toe, dan is een lichtere scheidingswand een alternatief. De mate waarin die wand geluid isoleert, hangt opnieuw af van vier factoren: de manier van plaatsen (ontkoppelde profielen genieten de voorkeur), het materiaal van de profielen (metaal is beter dan hout), de spouw (hoe groter de spouw, hoe beter) en de spouwvulling (bijvoorbeeld glaswol).

Staat er een massieve muur, maar ben je desondanks niet tevreden over de geluidsisolatie, dan zijn voorzetwanden een oplossing. Er is keuze tussen de lichtere scheidingswand zoals hierboven omschreven of de gekleefde voorzetwand, een gebruiksklaar paneel. Voorzetwanden worden ook gebruikt voor de doos-in-doosoplossing. Door alle wanden, plafonds en vloeren van voorzetwanden te voorzien

kan elk geluid, ook het flankerend geluid, geweerd worden en bekom je een geluidsdichte omgeving.

Opnieuw is het vermijden van geluidslekken een belangrijk aandachtspunt. Veel voorkomende fouten zijn het ondoordacht trekken van leidingen waardoor geluidstrillingen alsnog worden doorgegeven of het rug tegen rug plaatsen van schakelaars of stopcontacten in plaats van schranken. Deze fouten kunnen alle geleverde inspanningen van geluidsisolatie teniet doen.

Vloeren

Voor jeugdverblijven met één of meerdere verdiepingen moet de nodige aandacht gaan naar de vloeren.

Als de verdiepingen gescheiden worden aan de hand van betonvloeren, dan wordt het luchtgeluid dankzij de aanwezige massa goed geïsoleerd. Een probleem stelt zich echter wel voor contactgeluiden, dan isoleert een betonvloer onvoldoende. Hiervoor moet nog een zwevende vloer geplaatst worden die werkt volgens het massa-veer-massasysteem. Van onder naar boven krijg je dan de dragende vloerconstructie, een egalisatielaag met de leidingen, een isolatielaag en de dekvloer.

Een zwevende vloer is eveneens de oplossing bij houten vloeren die zowel qua lucht- als contactgeluid slecht scoren op

VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Voor een optimale geluidsabsorptie contacteer je best een professionele firma. Is je budget beperkt maar wil je toch werk maken van akoestisch comfort, dan kan de wet van Sabine (zie QR-code) of de tool

op de website van Knauf (zie QR-code) je bij benadering vertellen hoeveel m² akoestische panelen er zullen nodig zijn om de situatie te verbeteren.

Geluid absorberen is mogelijk met een geperforeerd plafond, wandpanelen of baffels.

akoestisch vlak. Aanvullend kan onder de vloerconstructie nog een verlaagd isolerend plafond geplaatst worden.

Voor de doe-het-zelvers nog deze tip: de plinten van de zwevende vloer mogen niet de muur en de vloer samen raken. Laat daarom tussen de plinten en de vloer een kier of vul ze op met siliconen.

GELUID ABSORBEREN

Om omgevingsgeluid binnen een ruimte te optimaliseren, is het belangrijk om een goede balans te vinden tussen het absorberen en reflecteren van geluid. Door geluid te absorberen, wordt geluid gedempt, toch mag daarin niet worden overdreven. Teveel absorptie maakt een ruimte dood en dat is niet altijd wenselijk. In ruimtes waar een stem verder moet dragen, moet er ook reflectie zijn. Hoeveel geluid geabsorbeerd moet worden, hangt dus af van de functie van de ruimte.

Geluidsabsorptie hangt af van twee factoren: het volume van de ruimte en de nagalmtijd. Hoe groter het volume van de ruimte is, hoe zwakker het geluid wordt. Bij nagalmtijd geldt dat hoe langer die tijd is, hoe meer lawaaiërig de ruimte wordt. En die nagalmtijd of weerkaatsing van geluid wordt beïnvloed door de eigenschappen van de gebruikte materialen.

Vloeren

Toepassingen voor vloeren zijn in jeugdverblijven niet aan de orde, omdat enkel zachte vloerbekleding in aanmerking komt en dat staat haaks op de eigenschappen die een vloer van een jeugdverblijf nodig heeft: een hoge druksterkte bezitten en slijtvast zijn.

Het plafond

Bij geluidsabsorptie valt de keuze meestal op toepassingen gelinkt aan het plafond. Logisch, want het is meestal daar dat er heel wat vrije ruimte beschikbaar is. Bovendien is het plafond dikwijls gemakkelijk bereikbaar en is de oplossing daardoor het meest budgetvriendelijk.

In grote lijnen zijn er drie opties. Voor de gewone plafonds die doorlopen van wand tot wand, wordt vaak gekozen voor geperforeerde plafonds. Andere mogelijkheden zijn plafondeilanden en baffels. Die beschikken over dezelfde akoestische eigenschappen en hebben nog twee bijkomende troeven. Ze kunnen heel gericht ingezet worden waardoor er perfect ingespeeld wordt op het evenwicht tussen absorberen en reflecteren en de creatieve mogelijkheden zijn eindeloos wat de jeugd vriendelijkheid van een jeugdverblijf ten goede komt. Zo kan je eilanden en baffels diverse vormen geven en ze voorzien van kleuren of afbeeldingen.

Wanden

Om de geluidsabsorptie via de wanden te verbeteren, bestaan er voor jeugdverblijven opnieuw een tweetal opties. Bij nieuwbouw of renovatie kan er gekozen worden voor een akoestisch pleistersysteem, maar wat we vooral in jeugdverblijven zien, zijn de akoestische wandpanelen. De reden hiervoor is gelijklopend met de plafondeilanden en de baffels, ze zijn gericht inzetbaar en met een beetje creativiteit een ideaal instrument voor de inkleding van het jeugdverblijf.

Losse elementen

Het verschil in akoestisch comfort tussen een lege en volle ruimte is navenant. Dit komt door de absorberende materialen die al dan niet worden binnengebracht. Wil je niet direct investeren in plafond- of wandtoepassingen, dan kan je experimenteren met gordijnen, meubilair of enkele spelelementen voorzien van een absorberende schuimstof. Deze producten zijn volgens fabrikanten en leveranciers aanvullend op andere toepassingen, maar kunnen in bepaalde ruimtes misschien toch volstaan om het gewenste akoestische comfort te bekomen. Andere alternatieven zijn enkele grote planten met grote bladeren of een groene muur van planten. Die zorgen eveneens voor een goede geluidsabsorptie als ze in groep staan, het best in een hoek of tegen een muur.

BELANGRIJKE AANDACHTSPUNTEN

Brandveiligheid

In het streven naar een beter akoestisch comfort, mag je brandveiligheid niet uit het oog verliezen. Welke materialen worden gebruikt en is daarvan een attest beschikbaar? Kunnen die materialen in de voorziene ruimtes gebruikt worden? Wat is de regelgeving en hoe wordt ze geïnterpreteerd? Zijn er uitzonderingen nodig?

Het zijn vragen die je best vooraf stelt aan de leveranciers of fabrikanten en aftoetst bij de plaatselijke brandweer. Want deze beslist uiteindelijk of het brandveiligheidsattest voor het jeugdverblijf kan afgeleverd worden, noodzakelijk voor de erkenning.

Onderhoud

Hou naast de akoestische eigenschappen ook rekening met het onderhoud op langere termijn. Hoe onderhoudsvriendelijk zijn de maatregelen? Zijn de materialen afwasbaar? Indien niet, kunnen stofdeeltjes die zich verplaatsen via de luchtstroom zich vastzetten op het plafond of is er op de achterzijde een luchtdichtend vlies geplaatst? Hoe kwetsbaar zijn de materialen en kunnen ze gemakkelijk vervangen worden? Of kunnen de materialen afgeschermd worden, bijvoorbeeld met hout? Het zijn allemaal vragen die de nodige aandacht verdienen.

De kostprijs

Tegenover akoestisch comfort staat een prijs. Daar zullen de noodzakelijke product- en prijsvergelijkingen niets aan veranderen. Toch bestaat de kans dat je de investering - wat een positieve impact heeft op de kindvriendelijkheid - niet volledig zelf moet dragen. Via Toerisme Vlaanderen kan je als erkend jeugdverblijf namelijk een aanvraag indienen voor subsidies die maximaal 40 % van de totale infrastructuurkost dekt.

Losse elementen dragen bij tot geluidsabsorptie.

Uitbaters aan het woord

Piet Termont is uitbater van Moerkensheide, een Hopper jeugdverblijf gelegen in De Pinte. Het jeugdverblijf bestaat uit twee entiteiten type C en één entiteit type A. In totaal kunnen er 174 personen overnachten. Ook is er een kampeerterrein. Zowel de formule zelfkook als volpension wordt aangeboden.

Domein Beverdonk, gelegen in Retie, telt vier jeugdverblijven in de formule zelfkook. Drie jeugdverblijven kregen het jeugdlabel B, één het jeugdlabel C. Alles samen kunnen er 105 personen verblijven. Aan het woord is Erwin Stessens.

In het Aalsterse jeugdverblijfcentrum Schotte kan je verblijven in de formule zelfkook of volpension. Het gebouw kreeg het jeugdlabel C en biedt overnachtingsmogelijkheden aan 55 personen. Eén van de drijvende krachten achter het verblijf is Wim Van Poelvoorde.

De Kluis is eveneens een Hopper jeugdverblijf, maar dan gelegen in Oud-Heverlee. Het verblijf bestaat uit het Hoofdgebouw type C voor 114 personen, het Berkenhof type B voor 30 personen en een Blokhut type A voor 20 personen. Verblijven kan er zowel in de formule zelfkook als volpension. Daarnaast zijn er nog diverse kampeervelden voor groepen waar samen tot 1200 personen in tenten kunnen overnachten. Dit alles is in goede handen van eindverantwoordelijke Hans Gielen.

Waarom werden akoestische initiatieven genomen?

Erwin Stessens: "In één van de gebouwen bevinden zich twee entiteiten die gescheiden zijn door twee muren waartussen isolatie zit, maar er is ook een doorgang die vroeger enkel voorzien was van een branddeur. Dit zorgde in de beginjaren voor terechte klachten rond geluidsoverlast. Onder de branddeur zit namelijk een gleuf waardoor er van geluidsisolatie geen sprake kan zijn."

Piet Termont: "In het jaar 2000 hebben we een industriële dampkap geplaatst omdat de oude dampkap niet krachtig genoeg was. Omdat de motor van de nieuwe dampkap niet ingebouwd was, hebben we er direct voor gekozen om die op het dak te plaatsen. Zo wonnen we in de keuken veel plaats en waren we, bleek achteraf, verlost van het vervelende geluid. Een meerwaarde voor zowel de koks als de verblijvende groepen, want we hebben een open keuken."

Wim Van Poelvoorde: "We zijn gestart in 2018 en direct werd het duidelijk dat er te veel nagalm was in onze dagzalen. Een bijkomende investering drong zich op. De vraag was hoe prioritair dit

was, want veel budget hadden we niet meer. Een jeugdkoor en instaporkest - voor ons toch interessante klanten - gaven daarop snel antwoord. Zij wilden enkel bij ons verblijven als het probleem van de baan was. En zo kwam alles in een stroomversnelling."

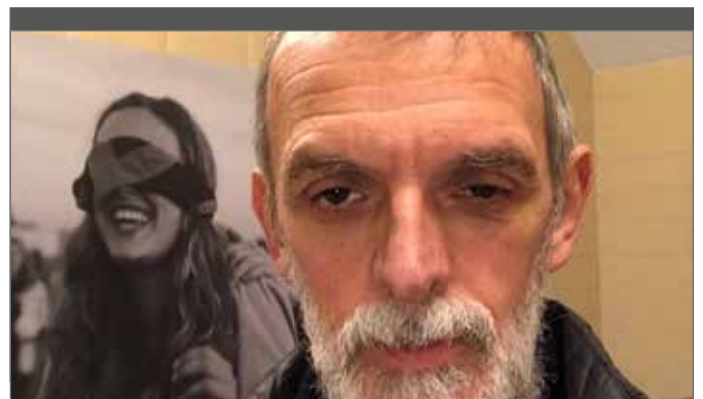
Hans Gielen: "In het verleden hebben we initiatieven genomen om het geluid te absorberen, maar we merken dat begeleiders vandaag nog dikwijls vragen om stiller met elkaar te praten. Dat haalt natuurlijk niets uit. Om elkaar te begrijpen, ga je automatisch luidder praten. Klachten hebben we daarover vreemd genoeg nog niet ontvangen, maar zelf zijn we daar uiteraard niet gelukkig mee."

Welke initiatieven werden concreet genomen om het akoestisch comfort te verbeteren?

Erwin Stessens: "De doorgang zorgt ervoor dat het gebouw zowel kan verhuurd worden aan één grote groep als twee kleinere groepen, maar dan wil je, in dat laatste geval, elkaar liefst niet horen. Daarom was het noodzakelijk om de doorgang zo goed mogelijk te isoleren. De deuropening elimineren vond ik geen optie, daarom werd een akoestische deur geplaatst net na de branddeur. Deze deur bevat onderaan een soort tochtstrook en alle randen zijn voorzien van rubber. Hierdoor is het geheel luchtdicht en kan er veel minder geluid door."

Hans Gielen: "Ongeveer vijftien jaar geleden lieten we ons plafond behandelen met spuitkurk. De resultaten daarvan vonden we toen positief."

Wim Van Poelvoorde: "In onze zoektocht naar oplossingen werd al snel duidelijk dat we nood hadden aan akoestische panelen, te bevestigen aan het plafond en de muren. De aankoop van akoestische panelen paste echter niet in ons budget, dus hadden we andere hulp nodig. Via vrienden zijn we zo terecht gekomen bij

Hans Gielen: "Spuitkurk kan je moeilijk herstellen en reinigen."

Wim Van Poelvoorde: "De panelen (zie ook foto op pagina 8) hebben we zelf gemaakt en opgehangen."

Piet Termont: "Sommige groepen die de dampkap gebruiken, denken zelfs dat hij stuk is."

een gepensioneerde schrijver met ervaring. Die heeft bij ons de ruimtes opgemeten en het aantal ramen en deuren genoteerd. Op basis van die informatie heeft hij dan met specifieke software berekend hoeveel panelen er nodig waren om de akoestiek te verbeteren. Vervolgens heeft hij één paneel gemaakt. De andere 39 panelen hebben we nagemaakt en opgehangen volgens het plan dat hij ons had bezorgd."

Waar hang je die panelen het best?

Wim Van Poelvoorde: "De beste resultaten krijg je met plafondpanelen op een specifieke hoogte, maar je kan daar wel wat van afwijken. Bij ons hangen ze om visuele redenen wat hoger en in één ruimte hebben we ze zelfs tegen de muur gehangen omdat het plafond niet geschikt was. De panelen zelf bestaan uit een houten kader waarin Rockwool past van 60 op 120 cm. Dit zijn standaardmaten. Rond die panelen hebben we vervolgens heel goedkope stof aangebracht die kleermakers gebruiken als teststof."

Zijn de resultaten bevredigend?

Wim Van Poelvoorde: "De akoestiek is inderdaad veel verbeterd, zelfs veel beter dan verwacht."

Erwin Stessens: "Ik heb geen geluidsmeting uitgevoerd, maar het verschil is opvallend en ook de klachten blijven sindsdien achterwege. Dus ja, het resultaat is absoluut bevredigend."

Piet Termont: "Ook bij ons is het resultaat positief. Omdat je helemaal niets hoort, denken sommige groepen die de dampkap gebruiken in de formule zelfkook zelfs dat hij stuk is."

Hans Gielen: "Over de spuitkurk zijn we nu minder enthousiast. Het is subjectief, want meetresultaten hebben we niet, maar we denken dat de kurk doorheen de tijd minder efficiënt werkt door de opname van stof of de verdere verharding van het materiaal. Eerlijk, met wat we nu weten, zouden we die investering niet meer doen."

Werd voor de specifieke ingrepen overlegd met de brandweer?

Erwin Stessens: "Vooraf heb ik geen advies ingewonnen, maar ik heb sindsdien een controle gehad en geen opmerking gekregen."

Piet Termont: "Wij hebben ook geen advies gevraagd omdat we dachten dat de firma wel op de hoogte zou zijn van de regelgeving, maar bij de controle werden we er dan toch op gewezen dat de compartimentering door de dampkap doorbroken was. Als de dampkap rechtsreeks naar buiten uitgeeft, is het wellicht geen probleem, maar bij ons doorkruist de koker nog een gang en dan is een terugslagklep noodzakelijk."

Wim Van Poelvoorde: "Nee, dat hebben we niet gedaan en een controle hebben we sindsdien niet gehad. Ik hoop dat het geen probleem oplevert. Voor onze verzekeringsmakelaar was het alvast geen issue."

Zijn de materialen onderhouds- en jeugd vriendelijk?

Wim Van Poelvoorde: "Omdat ze nieuw zijn, kan ik hierop moeilijk antwoorden. Wel ga ik ervan uit dat we de panelen jaarlijks zullen moeten van de muur halen en stofzuigen en misschien op termijn van nieuwe stof voorzien. Qua kleur is het ook een beetje saai. Je kan de stof maar in één kleur krijgen, maar we overwegen om ze in de toekomst te schilderen met textielverf. Zo krijgt het toch een jeugdiger karakter."

Hans Gielen: "Dat is inderdaad nog een knelpunt. De kurk is hier en daar beschadigd en vuil, maar je kan deze moeilijk herstellen of reinigen."

Wat was de kostprijs van de akoestische investering?

Erwin Stessens: "De investering dateert van enkele jaren geleden. Exacte bedragen kan ik niet geven, maar de prijs voor de akoestische deur was niet zoveel hoger dan een gewone binnendeur, anders had ik me dat zeker herinnerd."

Piet Termont: "De extra onvoorziene investering was de terugslagklep, de rest was verrekend in de prijs."

Wim Van Poelvoorde: "We betaalden 1335 euro aan materiaal voor de 40 panelen, de rest was vrijwilligerswerk."

Werden hiervoor bepaalde subsidies aangevraagd?

Erwin Stessens: "Nee, dat heb ik niet aangevraagd."

Wim Van Poelvoorde: "Wij hebben wel subsidies gevraagd. In onze gemeente kan je jaarlijks subsidies aanvragen voor verbeteringswerken aan jeugdlokalen, dus onze scoutsgroep kwam hiervoor in aanmerking. Van de totale kost krijg je 50 % terugbetaald tot een maximum van 5000 euro."

Staan er nog akoestische initiatieven op de planning? Waar zouden die plaats vinden?

Erwin Stessens: "In sommige zalen heb ik last van nagalm. Hiervoor zou ik nog akoestische panelen willen plaatsen, maar ik weet niet goed hoe ik hieraan moet beginnen. Ik hoop in dit artikel wat inspiratie te vinden."

Piet Termont: "Door het plaatsen van de motor op het dak werd het installatiegeluid serieus verminderd, maar we kampen wel nog met geluidshinder in de refter. Die bestaat vooral uit effen muren, plafond in beton en grote glaspartijen. Akoestische panelen hangen is misschien een optie, maar de tijd die groepen in de refter doorbrengen, is beperkt en ik vrees een beetje het onderhoud. Alles is nu robuust, die panelen zien er fragiel uit."

Hans Gielen: "Volgend jaar zullen we nieuwe akoestische panelen hangen. Waarschijnlijk zullen die geplakt worden op de spuitkurk, maar hiervoor moeten we nog wat advies inwinnen bij de gekozen firma. Door te plakken kunnen we de beschadigingen van de kurk wegwerken, maar we zijn niet naïef. Ook deze panelen zullen schadegevoelig zijn. Daarom kiezen we de kleinste panelen zodat ze bij beschadiging hopelijk gemakkelijk vervangen kunnen worden."

Erwin Stessens: "Een akoestische deur laat veel minder geluid door."

HUIS WERK 62

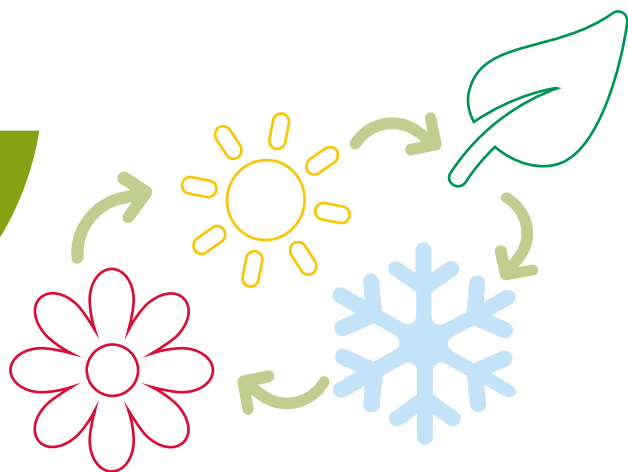
In april verschijnt HuisWerk 62, met daarin een dossier rond contracten en reglementen.

Goede afspraken zijn essentieel om de kans op een vlekkeloos verblijf te verhogen. Een contract en een huishoudelijk reglement zijn daarbij handige instrumenten, op voorwaarde dat ze goed worden opgesteld en opgevolgd. In het volgende dossier helpen we je daarbij op weg, o.a. aan de hand van volgende vragen: wat is het onderscheid tussen beide documenten? Wat moet daar concreet in vermeld worden? Moet dit nog steeds op papier of kan het ook digitaal? Welke tools zijn beschikbaar om die administratie van versturen en ontvangen te stroomlijnen?

Heb je zelf nog goede suggesties of tips of wil je reageren op dit thema, laat het ons weten via ondersteuning@cjt.be.

SEIZOENSTIP

In deze rubriek belichten we een 'good practice' die andere uitbaters kan inspireren. We starten met het zelf opwekken van elektriciteit.

De zelfstroomcentrale op waterstof

De zelfstroomcentrale op waterstof produceert elektriciteit aan de hand van waterstoftechnologie. Concreet wordt waterstof uit gas, zonder verbranding, omgezet in elektriciteit. De centrale produceert 1,5 kWh elektriciteit per uur en kan interessant zijn voor wie minstens 10 000 kWh per jaar verbruikt.

Om 13 000 kWh elektriciteit te produceren, wordt 22 000 kWh gas gebruikt. Omdat gas (momenteel) tot 6 keer goedkoper is dan elektriciteit, wordt er heel wat bespaard op de totale energiefactuur.

De zelfstroomcentrale op waterstof is in volume vergelijkbaar met een droogtrommel, kent een bijna geruisloze werking en is op enkele dagen geplaatst. De centrale wordt aangesloten op het gas- en elektriciteitsnet. De centrale produceert dus in de eerste plaats elektriciteit, maar het proces levert in beperkte mate ook restwarmte. Die restwarmte kan gebruikt worden om het water van je bestaand verwarmingssysteem voor te verwarmen (bijv. een zonneboiler). Overtollige elektriciteit kan geïnjecteerd worden op het elektriciteitsnet of opgeslagen worden op een batterij.

De gemiddelde installatiekost hangt af van diverse factoren, zoals het nodige thermische vermogen van het toestel en de implementatie ervan. Uitbaters met rechtspersoonlijkheid kunnen een subsidieaanvraag indienen bij het Fonds voor Culturele Infrastructuur (FoCI). De subsidie bedraagt maximaal 60 % van de totale kost. Om de terugverdientijd van de zelfstroomcentrale te berekenen, mag je niet vergeten de onderhoudskost in rekening te brengen.

Bij sommige installateurs kan ook gekozen worden voor een huurkoop. Dit kan een interessante formule zijn voor wie de installatiekost te hoog vindt of geen aanspraak kan maken op subsidies.

Waterstof uit gas wordt zonder verbranding omgezet in elektriciteit.

UITBATER AAN HET WOORD

De Zeekameel is een type C jeugdverblijf in volpension voor 135 personen. Het is gelegen aan de Belgische kust, in de gemeente Lombardsijde. Sinds september 2019 wordt in het jeugdverblijf gedeeltelijk elektriciteit geproduceerd via een zelfstroomcentrale op waterstof. Het elektriciteitsverbruik van het verblijf bedraagt 50 000 kWh per jaar. We spraken met Bart Soete.

Wat was de drijfveer om te investeren in een zelfstroomcentrale op waterstof?

Als jeugdverblijf willen we onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk houden. Dit doen we in de eerste plaats door ons elektriciteitsverbruik te beperken en vervolgens in te zetten op duurzame productie. Concrete voorbeelden zijn het gebruik van ledlampen en het investeren in zonnepanelen en deze zelfstroomcentrale. Dat het ook een positieve impact heeft op de energiefactuur, is leuk meegenomen.

Welke techniek verkies je: zonnepanelen of een zelfstroomcentrale?

Zonnepanelen hebben een fantastische opbrengst overdag en dan vooral in de zomer, maar op die momenten hebben we net minder energie nodig. Dat de zelfstroomcentrale voortdurend energie opwekt, vind ik daarom een groot voordeel, zeker als binnenkort de terugdraaiende teller wordt afgevoerd.

Kan je zonder elektriciteitsnet?

Neen, daarvoor hebben we een te groot piekverbruik. Maar door de constante productie van energie is energieopslag wel een stuk realistischer geworden in vergelijking met zonnepanelen. De stroom die je met de panelen te veel opwekt in de zomer, kan je onmogelijk opslaan tot de winter.

Gebruik je de restwarmte?

Ja, de waterboiler is gekoppeld aan de vaatwasmachine en de zonneboiler. Door de restwarmte moet het water slechts enkele graden bijverwarmd worden en dat vergt veel minder energie.

Worden je verwachtingen ingelost?

Ik ben tevreden over de werking, maar door de coronacrisis kan ik momenteel moeilijk nagaan hoe groot de totale impact is op mijn jaarverbruik. Toch ga ik ervan uit dat de centrale de verwachtingen zal inlossen.

Centrum voor Jeugdtoerisme ^{VZW}

ONDERSTEUNING

Heel wat regelgeving heeft rechtstreeks of onrechtstreeks een weerslag op jeugdtoerisme. Als hieraan wordt gesleuteld, tracht CJT Ondersteuning op de eerste rij te zitten. In HuisWerk belichten we telkens de actualiteit van ons vertegenwoordigingswerk.

... LAAT JE STEM HOREN

Het decreet 'toerisme voor allen' regelt erkenningen en infrastructuursubsidies, het decreet 'jeugdverblijfcentra' omvat werkings- en personeelssubsidies en de rol van de ondersteuningsstructuren. Er is al lang sprake van een vernieuwing van deze twee decreten, maar nu zitten we echt in de laatste rechte lijn.

Op 15 december kwamen in het Vlaams parlement de commissies toerisme en jeugd samen. De parlementairen kregen er de besluiten van het evaluatietraject te horen, wij luisterden mee.

Jan Van Praet (Toerisme Vlaanderen) beet de spits af met de evaluatie van het decreet 'toerisme voor allen'. Dit waren de belangrijkste punten uit zijn verhaal:

- Het aantal erkenningen is de afgelopen 15 jaar gestegen, tegenover een gedaald budget voor infrastructuursubsidies (van 4 miljoen euro naar 1,5 miljoen euro). Dat subsidiebedrag moet opnieuw richting 4 miljoen euro.
- Het aandeel jeugd in jeugdverblijfcentra mag stijgen naar 80 %.
- De types A, B en C worden vervangen door basic, standaard en comfort. De normen worden vereenvoudigd en de belangrijkste wijziging is dat type comfort wordt gekoppeld aan het aanbieden van maaltijden.
- Subsidies dienen meer gekaderd te worden in een langetermijnvisie.
- Er is nood aan meer communicatie, promotie en lerende netwerken.
- Jeugdtoerisme moet een synergie zijn van verschillende beleidsdomeinen. De bedrijfseconomische benadering moet meer aandacht krijgen, zonder de sociale impact uit het oog te verliezen.
- Betaalbaarheid van jeugdtoerisme blijft de belangrijkste uitdaging.
- Een klimaatneutraal logiesaanbod vormt een streefdoel.
- De sector moet vlotter kunnen meeliften op de golf van digitalisering.
- In de schoot van Toerisme Vlaanderen wordt de oprichting van een expertisecentrum jeugdtoerisme bekeken.

Namens het Departement Cultuur, Jeugd en Media nam Kristof Gaublomme het woord. Uit de evaluatie-oefening van het decreet 'jeugdverblijfcentra' kwamen volgende beleidsaanbevelingen naar boven:

- Het gemiddeld subsidiebedrag per jeugdverblijfcentrum is sinds 2006 stelselmatig gedaald. Een nieuw decreet moet zorgen voor een inhaalbeweging.
- Er is een enorme piekvraag tijdens de zomer. Subsidiëring van overnachtingen op tentengrond bij erkende gebouwen kan hier een impuls in de goede richting geven.
- Om aan de stijgende vraag naar kleinere verblijfsaccommodatie tegemoet te komen, wordt de minimumcapaciteit van 40 personen geschrapt als subsidievoorwaarde.
- Het onderscheid met de louter commerciële sector moet duidelijk gemaakt worden door een aparte prijscategorie voor jeugd en de verhoging van het minimumpercentage jeugdovernachtingen.
- De personeelssubsidie wordt herwerkt naar een outputsubsidie met waardering van de inhoudelijke werking.
- Beleidsperiodes van vier jaar worden aangehouden, met mogelijkheid van tussentijdse bijsturing.
- Plafonds voor de werkingsubsidie moeten worden geschrapt, een historische correctie op de bevroren personeelssubsidie is noodzakelijk.
- Bewaken van betaalbaarheid, basiskwaliteit en toekomstbestendigheid moeten hand in hand gaan.
- Het zoek- en boekproces moet geoptimaliseerd worden.
- Dienstverlening voor uitbaters moet verder uitgebouwd worden.
- Een deel van de jeugdverblijfcentra kan zich specialiseren in een aanbod voor bijzondere doelgroepen.

Op basis van deze aanbevelingen worden binnenkort de teksten voor de nieuwe decreten besproken in het parlement. Bedoeling is dat de decreten in voege treden op 1 januari 2022, uiteraard met de nodige overgangsmaatregelen. We volgen dit de komende maanden uiteraard van nabij op, koppelen snel terug naar de uitbaters en verzamelen nog feedback indien nodig.

VRAAG HET AAN ...

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

ONDERSTEUNING

Elk kwartaal krijgen we tientallen vragen van uitbaters over uiteenlopende thema's. In HuisWerk maken we telkens een beknopte bloemlezing van vragen en antwoorden die ook voor andere uitbaters interessant kunnen zijn.

We hebben de vraag gekregen om tijdens de winter een aantal buitenlandse bouwvakkers onderdak te geven in ons jeugdverblijf. Kan dit?

Jeugdverblijfcentra blijven geopend, maar mogen enkel verhuren aan groepen die onder een goedgekeurd protocol vallen waarvan de overheid bovendien toestaat dat het in een bepaalde periode kan gebruikt worden. Daardoor is het bijvoorbeeld niet mogelijk om momenteel jeugdverenigingen of scholen te ontvangen.

Je zou dus moeten navragen bij de betrokken bouwfirma of zij zich hiervoor kunnen beroepen op een protocol dat momenteel in voege is. En het naleven van dit protocol is dan uiteraard ook hun verantwoordelijkheid.

Hebben jullie ergens een sjabloon dat ik de jeugdgroepen zou kunnen laten ondertekenen, waarin juridisch correct verwoord wordt dat zij verantwoordelijk zijn voor het naleven van de coronamaatregelen die op hen van toepassing zijn?

We hebben dit nagevraagd, maar zo'n document heeft juridisch weinig waarde. De verantwoordelijkheid voor het naleven van de maatregelen door de deelnemers ligt sowieso bij de groep. Daar verandert het ondertekenen van zo'n document niets aan. M.a.w. ook als je niet werkt met een ondertekend document, zal de rechter de verantwoordelijkheid bij de groep leggen. Het staat je natuurlijk vrij om de groep te wijzen op hun verplichtingen, maar dat is dan eerder een extra service om de groep te helpen, zeker geen verplichting voor de uitbater.

We lezen in jullie nieuwsbrief dat we bij Toerisme Vlaanderen steun kunnen aanvragen voor het omzetverlies in het najaar, maar we hebben van hen nooit een mail ontvangen met de link naar het aanvraagformulier.

We kregen deze vraag van verschillende uitbaters. Maar we vrezen dat er ook uitbaters zijn die ons de vraag niet hebben gesteld en zo de steun zijn mislopen.

Belangrijk is dat je contact opneemt met Toerisme Vlaanderen en met hen bekijkt wat het eventuele probleem is. Wordt er een foutief mailadres gebruikt, is de mail tussen de spam beland, heb je er per ongeluk over gekeken ...? Kwestie dat je in de toekomst wel correct geïnformeerd bent.

Komen we in aanmerking voor het Vlaams beschermingsmechanisme?

Sinds augustus is het Vlaams beschermingsmechanisme de opvolger van de hinderpremie en de ondersteuningspremie. De voorwaarden om van de maatregel te kunnen genieten, zijn dezelfde gebleven: ofwel uitbaten als zelfstandige, ofwel minstens één voltijdse equivalent personeel in dienst hebben. Bovendien moet aangetoond worden dat minstens 60 % omzetverlies werd geleden tijdens een bepaalde referentieperiode. De toegekende steun is afhankelijk van de omzet en het aantal personeelsleden.

De steunmaatregel is dus vooral interessant voor de grotere jeugdverblijfcentra met personeel. Momenteel kan steun aangevraagd worden voor de periode van 16 november tot 31 december, later wordt ook steun voorzien voor het omzetverlies in de periode januari-februari.

Meer info vind je op de website van Vlaio.

NIEUWSFLASH

ONDERSTEUNING VAN INFRASTRUCTUURWERKEN

Sinds 2004 kunnen erkende jeugdverblijfcentra bij Toerisme Vlaanderen terecht voor infrastructuursubsidies. Sinds 2017 zijn er ook subsidies ter beschikking via het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI). Wat is mogelijk anno 2021?

Infrastructuursubsidie (Toerisme Vlaanderen)

De subsidie-oproep van 2021 is identiek aan die van de voorbije jaren. Brandveiligheid, modernisering en kindvriendelijkheid zijn dus de thema's waarvoor in 2021 subsidies kunnen verstrekt worden. Duurzaamheids- en toegankelijkheidswerken worden niet gesubsidieerd door Toerisme Vlaanderen: voor beide soorten werken wordt doorverwezen naar FoCI (zie verder).

De indiendatum is 1 april. De subsidie wordt aangevraagd via een digitaal loket, dus meld je op tijd aan!

Duurzaamheids- en toegankelijkheidswerken (FoCI)

Bij het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) kunnen ook jeugdverblijfcentra terecht, op voorwaarde dat ze worden uitgebaat door een rechtspersoon (zoals vzw of vennootschap).. Maximaal 60 % van de kosten worden gesubsidieerd.

Werken rond energiezuinigheid komen in aanmerking, met uitsluiting van het plaatsen van zonnepanelen (zie verder). Belangrijk is dat je in de aanvraag kan aantonen hoeveel vermindering van CO₂-uitstoot de investering zal opleveren. Bovendien moet je jaarverbruik minstens 100 000 kWh zijn. Tenzij je aansluit bij de gecoördineerde aanvraag die CJT organi-

seert voor de kleinere jeugdverblijfcentra, neem hiervoor contact op met ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75. Daarnaast worden ook toegankelijkheidswerken gesubsidieerd.

Indienen moet ten laatste tegen 1 april. Werken kunnen pas uitgevoerd worden in het late najaar. Meer info op het infomoment van 9 februari (zie agenda op pagina 20).

Overlap

Een voorbeeld: je wenst dit jaar het sanitair te vernieuwen, daar hoort ook een energiezuinige verwarmingsketel bij en je besteedt extra aandacht aan toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Dien je deze werken dan in bij Toerisme Vlaanderen of bij FoCI?

“Jeugdverblijfcentrum met een klein jaarverbruik en toch geïnteresseerd in subsidie voor energiebesparende maatregelen? Sluit dan aan bij de gecoördineerde aanvraag via CJT.”

Bij beide! Het komt er dan meer bepaald op aan om de verschillende werken en bijhorende facturen correct uit te splitsen. Zowel Toerisme Vlaanderen als FoCI hebben beloofd om de uitbaters hierin te begeleiden tijdens de aanvraag en de uitvoering van de verschillende bouwprojecten. Neem gerust contact op met hen of met CJT Ondersteuning.

Gratis energiescan

Als je domein een jaarverbruik heeft van minstens 25 000 kWh (elektriciteit en verwarming samengeteld) en je engageert je om ingrepen uit te voeren die minder dan 10 000 euro kosten en een terugverdientijd hebben van minder dan drie jaar, dan kan je een gratis energiescan vragen bij Pulse Netwerk. En het levert meteen handige informatie op als je ook een subsidie bij FoCI zou aanvragen.

Meer info op www.pulsenetwerk.be/energiescans.

Energielening voor zonnepanelen (FoCI)

FoCI voorziet daarnaast de mogelijkheid om renteloos te lenen, dit om de aankoop en plaatsing van zonnepanelen en bijhorende installaties te financieren. Enkel “organisaties zonder commercieel oogmerk” kunnen hiervan gebruik maken. Voor vzw's uiteraard geen probleem, maar ook stichtingen, cvba's of gcv's komen in aanmerking.

De terugbetaaltermijn van de lening is maximaal tien jaar, met maandelijkse terugbetaling. Het is immers de bedoeling dat ook de terugverdientijd korter is dan tien jaar. Er wordt een rentevoet van 0 % toegepast en het maximumbedrag ligt vast op 135 000 euro (exclusief btw). Er zijn geen vaste indiendata: aanvragen kunnen het hele jaar door ingediend worden, de beoordeling van de aanvragen neemt ongeveer één maand in beslag.

Meer info op cjt.be/ondersteuning/themas/financieel.

SAMENAANKOOP SJORHOUT

Sjorren is een populaire activiteit van het jeugdwerk. Elke zomer worden met sjorbalken en meters touw gigantisch mooie constructies gemaakt.

Wil je als uitbater verblijvende groepen ondersteunen bij deze activiteit, dan kan je intekenen op de samenaankoop sjorhout van KSA. Het bespaart groepen die tijdens het verblijf willen sjorren, alvast een serieuze verhuis of het kan groepen die daarin geen traditie hebben, inspireren om ook eens een constructie te bouwen.

Informatie over de sjorbalken en een inschrijvingsformulier vind je op de nieuwspagina van onze website (cjt.be/ondersteuning/nieuws). Inschrijven kan tot 27 januari 2021.

LOGBOEK KEURINGEN

In december vonden drie digitale vormingsmomenten plaats rond het thema keuringen. Gastspreker was ingenieur Joris Breugelmans van BTV. De vorming werd door de ruim 80 deelnemende uitbaters heel positief geëvalueerd en krijgt nog een vervolg. Samen met BTV hebben we nl. een logboek uitgewerkt.

Dit logboek is een ringmap geworden, met daarin een mooi overzicht van de diverse keuringen (met verwijzing naar de recente wetgeving) en handige fiches die de administratieve opvolging moeten vereenvoudigen. Ook is de nodige ruimte voorzien om zelf de nodige documenten (zoals attesten) te bewaren. Zo heb je alles altijd bij de hand en verloopt de opvolging een stuk efficiënter.

Het logboek wordt automatisch bezorgd aan de deelnemers, maar ook wie de vorming niet heeft gevolgd en interesse heeft, kan het logboek aanvragen via ondersteuning@cjt.be. In de eerste helft van februari wordt het logboek dan via de post bezorgd.

SECTORMOMENT

Vlak voor de kerstvakantie namen een 30-tal uitbaters deel aan ons sectormoment. We hadden het samen over de gevolgen van de coronapandemie: zicht op versoepelingen, nieuwe boekingen, belang van steunmaatregelen, relanceplannen en ondersteuning door CJT. De belangrijkste conclusies vind je op onze nieuwspagina (cjt.be/ondersteuning/nieuws).

Voor corona-updates verwijzen we naar onze website (cjt.be/ondersteuning/corona) en onze Facebookpagina. De situatie verandert snel, maar op deze kanalen vind je steeds de meest recente en volledige informatie, van toepassing op jeugdtoerisme.

ADRESWIJZIGING

HuisWerk is een gratis magazine en dat willen we graag zo houden. Je kan daar bij helpen door ons adresbestand up-to-date te houden. Zo zijn wij er zeker van dat ons nummer bij de juiste persoon terecht komt. Voor jeugdverblijfcentra en kampeerterreinen is het adresbestand rechtstreeks gelinkt aan de databank van www.jeugdverblijven.be. HuisWerk wordt opgestuurd naar de verantwoordelijke algemene communicatie. Via je persoonlijke login en wachtwoord kan je de contactgegevens van je jeugdverblijfscentrum/kampeerterrein rechtstreeks aanpassen. Als dit niet lukt, kan je ons bereiken via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.61.75. Wens je voor jouw jeugdverblijfscentrum/kampeerterrein extra abonnementen, dan kan je deze bestellen tegen kostprijs. Stuur hiervoor een mailtje naar ondersteuning@cjt.be.

HUIS IN DE KIJKER

Sloerodoe, midden in de Limburgse bossen

Jeugdverblijf Sloerodoe ligt in het uiterste noorden van Limburg, in de gemeente Bocholt. Het verblijf is omringd door bos en vormt zo de ideale omgeving voor grote en kleine groepen. Het verblijf kreeg van Toerisme Vlaanderen het jeugdlabel B. In de zomermaanden staan er 88 bedden en kan de capaciteit dankzij de bijhorende tentengrond verhoogd worden tot 200 personen. Doorheen het jaar verlaagt de capaciteit naar 40 bedden, maar kunnen er nog 30 personen extra verblijven in veldbedden. De aangeboden formule is zelfkook.

basisschool en gebouwen van de gemeente. Bij mooi weer was onze speelplaats het kerkplein. Nieuwe lokalen waren een verre droom, want budget was er nauwelijks. Toch ging de bal plots aan het rollen toen we vernamen dat het Belgische leger oude barakken uit kazernes in Duitsland verkocht.”

“Met enkele ouders, waarvan één iemand uit de constructiewereld, zijn we gaan kijken. Kopen was zijn advies. Zo hadden we plots twee barakken voor 30 000 Belgische frank per stuk. Wat we niet hadden was transport, een locatie om die barakken te plaatsen en geld om de bijkomende kosten van de heropbouw te financieren. Bovendien kregen we slechts zes weken om de barakken te demonteren en van het terrein te halen”, weet Paul nog goed.

“Om een lang verhaal kort te maken: we hebben in die zes weken de barakken afgebroken en uit andere barakken wisselstukken gehaald, gratis transport uit de brand gesleept en tijdelijke opslagplaatsen voor de barakken gevonden bij boeren en de gemeente. Daarna startte de zoektocht naar een geschikte locatie en ook daar hadden we tot twee keer toe geluk. Na een tip van een oud-schepen vroegen en kregen we van

EEN OPEENVOLGING VAN GEWAAGDE STAPPEN

“Alles begon in 1993 met een te krappe huisvesting voor KSA Bocholt”, begint Paul Weijtjens - vroeger hoofd-leider en nu bezieler van Sloerodoe - zijn verhaal. “We zaten verspreid over de parochiezaal, de

SLOERODOE PRAKTISCH

*Adres: Brogelerweg 150, 3950 Bocholt
Totale oppervlakte van het domein:
34 000 m²
Maximale binnencapaciteit: 88 personen
Website: www.sloerodoe.be*

de gemeente het gemeentelijk bos dat ingekleurd stond als gebied voor meerdaagse recreatie. Enig nadeel, het gebied stond driekwart van het jaar onder water. Bij wonder was het geluk opnieuw aan onze kant. Door wegenwerken wat verderop was er grondoverschot waarmee de aannemer geen blijf wist. Onze locatie was voor hem plots een godsgeschenk en zo werd ons domein volledig gratis anderhalve meter verhoogd, goed voor 800 vrachtwagens. De bouw van de lokalen kon beginnen”, vertelt Paul vol enthousiasme.

“We zijn gestart met heropbouwen kort na het Dutroux-schandaal en de publieke opinie was pessimistisch. De teneur was: KSA verhuist naar barakken in het bos, is dat wel een goed idee?”, weet Paul nog goed. “Maar iedereen die KSA genegen was, bleef gelukkig wel positief. We kregen van de ouders logistieke en via een lotenlening ook financiële hulp die nodig was voor enkele kleinere investeringen zoals vloeren, elektrische kabels, verf e.d.”

“Na vier jaar, sneller dan gedacht, was de lotenlening afbetaald en konden we de inkomsten van de verhuur investeren in de verdere uitbouw van het verblijf. Er kwamen nieuwe ramen, nieuwe goten, gevelisolatie, nieuw sanitair, keukenapparatuur, een berg- en stookplaats, een waterzuiveringsinstallatie speciaal ontwikkeld voor piekverbruik en zonnepanelen”, somt Paul enkele verwezenlijkingen van de voorbije 25 jaar op.

HOGE AMBITIES

“De ambities die we stellen, liggen altijd hoog”, zegt Paul. “Dat is lastig, zeker als het niet lukt, maar als het wel lukt, is de voldoening heel groot. Zo hebben we eind december 2019 extra bos van 1,4 hectare verworven, een strijd van David tegen Goliath en een proces van jaren. Dankzij dat tentenbos konden hier deze zomer groepen verblijven in verschillende bubbels zonder dat ze ingeboet hebben op speelruimte. Ik wil daar nog aan toevoegen dat de groepen het deze zomer fantastisch hebben aangepakt en we dat ook hebben laten zien aan het gemeentebestuur. Zo zijn ze zich meer bewust van wat hier allemaal gebeurt. Dat loont op termijn.”

Waar vind je al die tijd? “Ik spendeer elke minuut van mijn vrije tijd aan het jeugdverblijf, het is soms op het maniakale af en ben dan ook ontroerd als zo'n project zoals het extra bos lukt, maar er is ook een keerzijde”, is Paul eerlijk. “Soms moet mijn vrouw me afremmen om de vrijwilligers die Sloerodoe helpen dragen, niet te verbranden.”

“De vzw is gelijktijdig gestart met het verhaal van Sloerodoe en telde 15 leden. Vandaag zitten in de vzw nog 4 pioniers aangevuld met 3 nieuwe leden uit de KSA”, vertelt Paul. “Die vzw wordt dan nog eens ondersteund door iemand die verantwoordelijk is voor de cashplanning en subsidies en iemand voor het technische luik. Dat is voldoende, maar in de toekomst zullen nog vele handen nodig zijn”, geeft Paul aan.

“In 2018 hebben we een analyse gemaakt van onze werking en de KSA en verblijvende groepen bevestigd. Als vzw dachten we dat Sloerodoe klaar was, maar uit de bevraging bleek dat er nood was aan een groter leidingslokaal, extra dagzalen, een dakterras,

bergruimte in de slaapzalen en bijkomend sanitair, wat deels het gevolg is van de extra tentengrond in het bos”, vertelt Paul. “Het resultaat is dat we zullen bijbouwen volgens de klimaat- en kindvriendelijke principes waarop Sloerodoe is gestoeld.”

“De komende drie jaren komen er twee extra gebouwen die een geheel moeten vormen met de bestaande gebouwen, goed voor 240 m² extra ruimte. De kostprijs wordt geraamd op 400 000 euro en wordt bijna voor de helft gesubsidieerd door FoCI. Verder hebben we nog een aanvraag als Leaderproject ingediend en kloppen we aan bij Toerisme Vlaanderen. Het zijn de grootste investeringen van Sloerodoe ooit. Daarmee willen we onze werking voorbereiden op de toekomst”, is Paul duidelijk.

“We kiezen voor houtskeletbouw en biopropaangas als brandstof, dat staat vast. Nu zoeken we nog naar de beste technieken op vlak van verwarmen. Die moeten een antwoord bieden op de typische piekbelasting van een eenvoudig jeugdverblijf in zelfkook: grote groepen in de zomer, kleinere groepen in de weekends en in de midweek geen bezetting. We denken bijvoorbeeld aan technieken die ook gebruik maken van de restwarmte van warm douchewater en de keukentoe- stellen. Tot slot moeten de bedrijven ook meedenken in het concept van een jeugdverblijf en een goede service bieden. De systemen moeten op afstand kunnen bediend worden en eventuele herstellingen moeten ook in het weekend of het bouwverlof vlot kunnen uitgevoerd worden”, is Paul duidelijk.

Hoe wil je inzetten op kindvriendelijkheid? “Iedereen die hier komt, moet een goed gevoel hebben. Het moet in de eerste plaats proper en dus onderhoudsvriendelijk zijn. Daarom kiezen we bijvoorbeeld in het nieuwe sanitair voor Solid Surface. Dat zijn o.a. wastafels uit gerecycleerd hard plastic en bestaan uit één stuk. Er komt geen silicone aan te pas. Ook werken we samen met een firma die ons voorziet van poets- en andere hygiëneproducten”, somt Paul enkele voorbeelden op. “We hebben verder oog voor kleur, gezelligheid en wat ‘funny things’. Voor het sanitair denken we bijvoorbeeld aan het bedrukken van deuren. Een kind met heimwee denkt aan thuis, maar door die elementen in het jeugdverblijf te steken, wordt het kind afgeleid en dat is onze bedoeling.”

SERVICE

“Wat leiding en kookouders doen, moeten we koesteren. Daarom zetten we extra in op maximale ondersteuning. Mits goedkeuring wordt het mailadres van de verantwoordelijke bezorgd aan specifieke firma's in de buurt die Sloerodoe genegen zijn en extra inspanningen willen leveren. Zo hebben we overeenkomsten met een bakker, een slager, een boerderijwinkel, een supermarkt, een busmaatschappij en iemand die koelcellen levert. Bedoeling is dat die firma's dan hun specifieke aanbod kenbaar maken, zodat groepen daar vrijblijvend kunnen op intekenen aan een voordelige prijs. Als bijvoorbeeld drie groepen de koelcel reserveren, wordt het goedkoper, dat is de afspraak die wij hebben gemaakt en steekproefsgewijs controleren”, vertelt Paul trots.

AGENDA

In deze agenda willen we alle data van vormingsmomenten, ontmoetingen, indiendata voor erkenning en subsidiëring, ... opnemen die interessant kunnen zijn voor uitbaters. Ook hiervoor staat onze redactie open voor suggesties. Mail die gerust door naar ondersteuning@cjt.be!

1 FEBRUARI 2021

Indiendatum voor werkingsverslagen werkingssubsidies 2020 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Alle jeugdverblijfcentra die een werkingssubsidie hebben aangevraagd voor een vierjarenperiode die 2020 omvat, en die na een eerste controle weerhouden werden, kregen onlangs een mail van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. In deze mail wordt verwezen naar de formulieren, te vinden op www.vlaanderen.be/cjm. Gebruikers van de statistiekenmodule op www.jeugdverblijven.be kunnen de cijfers downloaden op hun beheerspagina.

9 FEBRUARI 2021

Webinar voor investeringsubsidies en energieleningen (FoCI)

Het Fonds voor Culturele Infrastructuur (FoCI) geeft toelichting bij de subsidies voor toegankelijkheid en energiebesparende ingrepen bij jeugdverblijfcentra, alsook de energielening voor fotovoltatische installaties.

Meer info via www.vlaanderen.be/cjm/nl/cultuur/cultuur-en-jeugdinfrastructuur.

1 APRIL 2021

Indiendatum voor aanvragen investeringsubsidies jeugd- en cultuurinfrastructuur

Jeugdverblijfcentra die aan bepaalde voorwaarden voldoen, kunnen via FoCI tot 60 % gesubsidieerd worden, enerzijds voor toegankelijkheidswerken, anderzijds voor energiebesparende ingrepen. Aanvragen kan enkel via een digitaal loket.

1 APRIL 2021

Indiendatum voor aanvragen infrastructuursubsidies (binnen het decreet 'toerisme voor allen')

Jeugdverblijfcentra kunnen infrastructuursubsidies aanvragen. Tot 1 april worden alle subsidieaanvragen verzameld door Toerisme Vlaanderen. Aanvragen kan enkel via een digitaal loket. Erkende jeugdverblijfcentra kregen hiervoor begin januari een oproepingsmail, waarin de verschillende criteria en prioriteiten worden overlopen.

1 APRIL 2021

Indiendatum voor aanvragen personeelssubsidies 2022-2025 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Jeugdverblijfcentra type C die aan bepaalde voorwaarden voldoen, kunnen een personeelssubsidie aanvragen voor een periode van vier jaren. De aanvraag gebeurt via een beleidsnota. Opgelet! Jeugdverblijfcentra type C die eerder een personeelssubsidie toegekend kregen voor een periode die 2022 omvat, hoeven dit jaar geen nieuwe aanvraag te doen. Voor jeugdverblijfcentra die een personeelssubsidie hebben gekregen voor de periode 2018-2021, is voorzien dat deze overeenkomst met een jaar verlengd wordt en dus automatisch 2022 omvat.

1 APRIL 2021

Indiendatum voor financiële verslagen personeelssubsidies (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Alle C-huizen die personeelssubsidies ontvingen voor het jaar 2020, krijgen begin februari een formulier voor financieel verslag en overzicht loonkosten van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Het formulier is ook terug te vinden op www.vlaanderen.be/cjm.

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
09/210.61.75
ondersteuning@cjt.be
www.cjt.be

Raadpleeg onze website www.cjt.be/ondersteuning voor meer informatie. Je vindt er niet alleen alle indiendata en formulieren terug, je kan er ook terecht voor een massa andere informatie. Zo kan je in het HuisWerkarchief ook alle vorige dossiers raadplegen.

Blijf je graag als eerste op de hoogte van alle weetjes of wil je interessante links te weten komen, dan kan je ons volgen op Facebook. Je hoeft hiervoor geen lid te zijn van Facebook, het volstaat om te surfen naar www.facebook.com/CJTOndersteuning. Wie wel een Facebookprofiel heeft en onze pagina 'leuk vindt', krijgt onze berichten regelmatig te zien op zijn eigen nieuwspagina.

